

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
ODESSA NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY

KUPRATA N.

**THE UKRAINIAN LANGUAGE
FOR FOREIGN STUDENTS**

The Coursebook

Welcome to Ukraine

Odessa ONEU 2018

Купрата Н. Я.

Українська мова
для іноземних студентів

Навчальний посібник

Welcome to Ukraine

ОДЕСА ОНЕУ 2018

УДК 811.162.2 (075.8)

К 92

Рекомендовано Вченою радою Одеського національного економічного університету (протокол №3 від 28.11.2017 р.)

Рецензенти:

Л. І. Біловус – канд. філол. наук, доцент кафедри документознавства, інформаційної діяльності та українознавства Тернопільського національного економічного університету

О. О. Карпова – канд. пед. наук, доцент кафедри іноземних мов Одеського національного економічного університету

О. В. Гейна – канд. філол. наук, доцент кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки Одеського національного економічного університету

К 92 Купрата Н. Я.

Українська мова для іноземних студентів. Навчальний посібник / Н. Я. Купрата. Одеса: 2018. – 278 с.

Навчальний посібник створений з метою допомогти англomовним студентам краще засвоїти граматичний курс з української мови. Книга складається з чотирьох частин: у першій частині закріплюються початкові елементарні знання з української мови; у другій і третій – пояснюється більш складний мовний матеріал. Усі частини мають логічне продовження у практичних завданнях та вправах із граматики. У четвертій частині подано тексти для читання зі словниками для кращого ознайомлення студентів з Україною та відомими на весь світ українцями.

Книга стане в нагоді студентам, які вже мають початковий курс з української мови, а також для тих, хто хоче поповнити свої знання.

Рекомендовано для студентів вищих навчальних закладів, слухачів підготовчих курсів, а також для всіх шанувальників української мови.

CONTENTS

Preface.....	4
PART ONE. AN INTRODUCTORY LEXICAL AND GRAMMATICAL COURSE	6
PART TWO. THE MAINE COURSE	
The Prepositional Case.....	51
The Accusative Case.....	71
The Dative Case	96
The Genitive Case.....	115
The Instrumental Case.....	147
THE Verb.....	163
PART THREE. COMPLEX SENTENCES.....	224
PART FOUR. TEXTS FOR READING.....	239

PREFACE

The manual “The Ukrainian Language for Foreign Students” consists of Introduction and four parts.

In Introduction the basic grammar and lexical courses of the Ukrainian language are presented. The exercises that are offered in this section contain limited thesaurus that will be useful for students in acquiring basic types of simple sentences as well as basic knowledge of the Ukrainian grammar such as singular and plural forms, Infinitive, Present, Past and Future Tenses.

The Introduction also includes the main ways of expressing place and time of an action, affirmative and objectionable forms of the verb. The tasks are aimed at teaching students to build different types of sentences as well as to understand and apply simple structures. Thus, the introductory part gives the basis for future deeper learning of the Ukrainian language.

The main course is divided into four parts as follows: 1) the use of cases; 2) verb forms; 3) complex sentences; 4) Ukrainian texts with dictionary.

One of the main difficulties in the Ukrainian language is the category of cases that was paid much attention to. In the Ukrainian language pronunciation and conjugation have the whole system of forms that express different opinions. As a rule, it is difficult for foreign students to understand that. However, it is impossible to speak Ukrainian without knowing all the cases and without learning all the forms for fluent speaking. That defines the aim of the main course, its structure and a number of exercises in every part of it.

The order of learning and practicing the cases is assembled in the manual due to the experience of teaching the academic discipline “Ukrainian as a foreign language”. First and foremost, students study grammar structures that are widely used in everyday situations and learn how to name objects first.

The exercises will help students not only understand the forms of cases but also structures, where they are used.

The third part considers the creation of complex sentences. Students should master the structure of complex sentences and common forms of subordinating conjunctions and words. Special attention is given to such conjunctions as what, which, that as foreign students make most of mistakes using them in sentences.

The fourth part is full of interesting texts about unique people and places in Ukraine. There is a Ukrainian-English glossary for each text for quicker comprehension and understanding of the topic.

The author is grateful to all the colleagues and friends that took part in the preparation of this manual for publication giving advice and recommendations.

Alphabet. Letters and sounds

Letter	Sound	Letter name	Example	
Аа	[a]	А	абéтка	[abétkɑ]
Бб	[b]	Бе	бáнк	[bɑnk]
Вв	[v]	Ве	вáза	[vázɑ]
Гг	[g]	Ге	гóл	[gɔl]
Ґґ	[g]	Ґе	гúдзик	[gúdzɨk]
Дд	[d]	Де	дід	[did]
Ее	[e]	Е	éра	[éra]
Єє	[je]	Є	éвро	[jévro]
Жж	[ʒ]	Же	жéст	[žest]
Зз	[z]	Зе	зоря́	[zorjá]
Ии	[y]	И	ми	[my]
Іі	[i]	І	ікрá	[ikrá]
Її	[i:]	Її	їжáк	[i:žák]
Йй	[j]	Йй	мій	[mij]
Кк	[k]	Ка	кáрта	[kártɑ]
Лл	[l]	Ел	ліс	[lis]
Мм	[m]	Ем	мóда	[móda]
Нн	[n]	Ен	нóта	[nóta]
Оо	[o]	О	оркéстр	[órkéstr]
Пп	[p]	Пе	пáн	[pɑn]
Рр	[r]	Ре	рíчка	[ríč'kɑ]
Сс	[s]	Ес	спóрт	[spɔrt]
Тт	[t]	Те	тóм	[tom]
Уу	[u]	У	учíтель	[uč'ýtɛl']
Фф	[f]	Фе	фáкт	[fakt]
Хх	[h]	Ха	хóр	[hor]
Цц	[c]	Це	цírк	[cyrk]
Чч	[čʷ]	Че	чáс	[č'ɑs]
Шш	[š]	Ша	шкóла	[škóla]
Щщ	[š'ʷ:]	Ща	щúка	[š':úka]
Ьь		м'який знак		
Юю	[ju] ['u]	Ю	ю́шка	[júška]
Яя	[ja] ['a]	Я	я́хта	[jáhta]

PART ONE
AN INTRODUCTORY LEXICAL AND GRAMMATICAL COURSE

Nouns in the singular
Questions: *Хто це? Що це?*

– Це буди́нок?
– Так, це буди́нок.

– Це студéнтка?
– Так, це студéнтка.

Exercise 1. Read the questions and answer them. Write down the questions and the answers.

1. Це стіл?

Це стіл

2. Це стілець?

Це стілець

3. Це ша́фа?

Це ша́фа

4. Це ла́мпа?

Це ла́мпа

5. Це кни́га?

Це кни́га

6. Це ру́чка?

Це ру́чка

7. Це оліве́ць?

Це оліве́ць

8. Це лист?

Це лист

9. Це буди́нок?

Це буди́нок

10. Це вікно́?

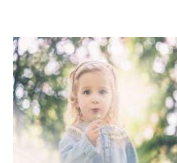
Це вікно́

11. Це хлопчи́к?

Це хлопчи́к

12. Це дівчи́нка?

Це дівчи́нка

Exercise 2. Read the sentences and write them out.

1. Це ву́лиця. Це буди́нок. Це магази́н, а це шко́ла. Це авто́бус, а це трамва́й. 2. Це стіл. Це газéта, а це кни́га. Це ру́чка, а це оліве́ць. 3. Це хлопчи́к, а це дівчи́нка. Це лі́кар, а це викла́дач. Це студéнт, а це студéнтка.

– Це ру́чка?
– Ні, це не ру́чка. Це оліве́ць.

Exercise 3. Read the questions and answer them. Write down the questions and the answers.

1. Це журна́л?

2. Це кни́га?

3. Це хлопчик?

4. Це сті́л?

5. Це до́шка?

6. Це виклада́ч?

7. Це шко́ла?

8. Це двéрі?

Exercise 4. Read the questions and answer them. Write down the questions and the answers.

Example: – Це олівець? (ручка)

– Ні, це не олівець. Це ручка.

1. Це студéнт? (студéнтка) 2. Це зо́шит? (кни́га) 3. Це газéта? (журна́л)
4. Це сті́л? (стілець) 5. Це вікно́? (двéрі) 6. Це ва́за? (ла́мпа) 7. Це ша́фа?
(стіл) 8. Це виклада́ч? (студéнт) 9. Це хлопчик? (дівчинка)

– **Що** це?
– Це лист.

– **Хто** це?
– Це студéнт.

Exercise 5. Ask questions about the drawings and answer them. Write down the questions and the answers.

Example: – **Що** це?

– Це газéта.

– **Хто** це?

– Це лікар.

Exercise 6. Ask question *Хто це ?* or *Що це?* about the italicised words. Arrange the sentences in two columns.

Example:

Хто це?	Що це?
Це лікар	Це телевізор

1. Це *стіл*. Це *стілець*. Це *студентка*. Це *лист*. Це *викладач*. Це *ручка*.
 Це *студент*. Це *кніга*. Це *олівець*. 2. Це *словник*. Це *вправа*. Це *слово*. Це
школа. Це *сестра*. Це *брат*. Це *університет*. Це *машина*. Це *дівчинка*. Це
хлопчик.

The Present Tense of the Verb 1st Conjugation

Читати

Я читаю.	Ми читаємо.
Ти читаєш.	Ви читаєте.
Він читає.	Вони читають
Вона читає.	

Exercise 7. Write out the sentences, using the required forms of the verb *читати*.

Example: Я ... текст.

Я *читаю* текст.

1. Ти ... роман.
2. Ми ... слова.
3. Вона ... журнал.
4. Він ... лист.
5. Вони ... вправу.
6. Я ... оповідання.
7. Вона ... речення.
8. Ви ... доповідь.
9. Вони ... правило.

Exercise 8. Read the sentences, using the appropriate pronouns

Example: ... читаємо текст.

Ми читаємо текст.

1. ... читає роман.
2. ... читаю роман.
3. ... читаєте текст.
4. ... читаєш лист.
5. ... читають вправу.
6. ... читає речення.
7. ... читаємо правило.
8. ... читають оповідання.

Exercise 9. Complete the sentences, using the appropriate forms of the verb *повторювати*.

Example: Він ... урок.

Він *повторює* урок.

1. Ми ... правило.
2. Я ... текст.
3. Він ... слово.
4. Вона ... дієслово.
5. Ви ... речення.
6. Вони ... урок.
7. Аспірант... доповідь.
8. Магістр... тези.

Exercise 10. Conjugate the following verbs on the pattern of the verb *читати*.

Працювати, відпочивати, гуляти, знати.

Exercise 11. Conjugate the verbs *слухати*, *розуміти*, *відповідати* and *вивчати* in the following sentences. Write out the conjugation of the fourth sentence.

Example: Я *читаю* лист.

Ми *читаємо* лист.

Ти *читаєш* лист.

Ви *читаете* лист.

Він *читає* лист.

Вони *читають* лист.

1. Я слухаю радіо.
2. Я розумію питання.
3. Я відповідаю урок.
4. Я вивчаю українську мову.

— Він **читає**?

— **Так**, він **читає**.

— **Ні**, він не **читає**.

Exercise 12. Answer the questions. Write out the questions and the answers.

Example: — Тарас працює? (відпочивати)

— Ні, він не працює. Він відпочиває.

1. Ганна читає? (обідати)
2. Вона працює? (гуляти).
3. Тарас обідає? (відпочивати).
4. Він гуляє? (працювати).
5. Вони відпочивають? (вечеряти).

Exercise 13. Answer the questions in the affirmative or negative.

1. Він слухає музику? 2. Він читає повідомлення? 3. Вони повторюють вірш? 4. Вона читає журнал? 5. Студент знає алфавіт? 6. Студентка розуміє текст? 7. Ганна і Богдан вивчають українську мову? 8. Ви розумієте питання? 9. Ви слухаєте радіо? 10. Ти знаєш правило? 5. Ти повторюєш текст? 6. Ви повторюєте діалог? 7. Ти розумієш речення?

Exercise 14. Answer the questions and write down the answers.

Example: – Віра читає лист?

– Ні, Віра слухає радіо.

1. Марія слухає радіо? 2. Джон читає журнал?

3. Джон і Марія читають? 4. Вони слухають радіо?

Exercise 15. A. Read the dialogues.

– Це Богдан?

– Так, це Богдан.

– Він студент?

– Ні, він інженер.

– Він читає журнал?

– Так, він читає журнал.

– Хто це?

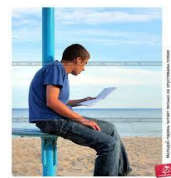
– Це Віктор.

– Хто він?

– Він студент?

– Він слухає радіо?

– Ні, він читає лист.

B. Complete the dialogues.

1. – Це Ганна?

– ...

– Вона студентка?

2. – Хто це?

– ...

– Хто вона?

– ...
– Вона́ читає журнал?
– ...

– ...
– Вона́ слухає радіо?
– ...

C. Compose similar dialogues based on the drawings.

Це Сергій.

Це Віра.

2nd Conjugation

Говоріти

Я говорю́.

Ти говори́ш.

Він говори́ть.

Вона́ говори́ть.

Ми говори́мо.

Ви говори́те.

Вони́ говори́ть.

Я говорю́ українською.

Джон говори́ть англійською.

Жан і Марія говори́ють французькою.

Exercise 16. Answer the questions in the affirmative or the negative. Write out the questions 1,2,3 and 5, and answer them.

1. Влад говори́ть французькою? 2. Жан говори́ть англійською? 3. Джим говори́ть українською? 4. Він говори́ть англійською? 5. Ви говори́те українською? 6. Зі́на та Глі́б говори́ють англійською? 7. Ти говори́ш французькою? 8. Вони́ говори́ють українською?

All Ukrainian verbs can be divided into two groups: *1st conjugation* verbs and *2nd conjugation* verbs.

1st conjugation verbs take the endings -у, -ю, -еш (-єш), -е (-є), -емо (-ємо), -ете (-єте), and -уть (-ють).

2nd conjugation verbs take the endings -у, -ю, -иш (-їш), -ить (-їть), -имо (-їмо), -ите (-їте) and -ать (-ять).

Compare the conjugation of the Verbs.

1st Conjugation

2nd Conjugation

Писати

я пиш ^{у́}	ми пишемо
ти пишеш	ви пишете
він (вона) пише	вони пишуть

Вчити

я вчу	ми вчимо
ти вчиш	ви вчите
він (вона) вчить	вони вчать

Знати

я знаю	ми знаємо
ти знаєш	ви знаєте
він (вона) знає	вони знають

Кліїти

я клію	ми кліємо
ти клієш	ви клієте
він (вона) клієть	вони кліють

Хто читає журнал?

Я читаю журнал
Студент **читає** журнал.
Студентка **читає** журнал.
Студенти¹ **читають** журнал.

Exercise 17. Read the questions and answer them.

Example: – Хто повторює вірш? (я)
– Я повторюю вірш.²

1. Хто читає текст? (Ганна) 2. Хто добре читає текст? (Ганна і Джон)
3. Хто знає діалог? (я) 4. Хто добре знає діалог? (студент і студентка) 5. Хто добре говорить українською? (вони) 6. Хто зараз говорить українською? (ми)
7. Хто вивчає українську мову? (ми).

Exercise 18. Ask questions about italicized words and write them down.

Example: Богдан і Ганна говорять українською.
Хто говорить українською?

1. Павло слухає музику. 2. Ганна читає журнал мод. 3. Ми говоримо українською. 4. Вони говорять англійською. 5. Олег і Марія працюють.
6. Вони вивчають українську мову. 7. Я читаю лист.

Exercise 19. Answer the questions, as in the example. Write out the questions 1, 2 and 5, and the answers to them.

Example: – Ганна студентка?
– Я не знаю, хто вона.

1. Гліб інженер? 2. Лора лікар? 3. Сергій аспірант? 4. Таня студентка?
5. Ігор та Олена студенти? 6. Микола і Павло викладачі³? Олег моряк.

¹Студенти – the plural of the noun студент.

²If the words containing the answer to a question stand at the beginning of the sentence, they are emphasised by a stronger stress.

Хто читає журнал? – Журнал читає Богдан. Богдан читає журнал.

³Викладачі – the plural of the noun викладач.

Question : Як?

- Як Богдан читає?
 - Богдан читає **швидко**.
-

Exercise 20. Read the following dialogues. Write out the words, which answer the question **Як?**

1. – Як студентка відповідає урок?
– Студентка відповідає урок *правильно*.
2. – Як Віктор читає?
– Віктор читає *гolosно*.
3. – Як студенти слухають?
– Студенти слухають *уважно*.
4. – Як Ганна працює?
– Ганна працює *добре*.

Exercise 21. Answer the questions.

Example: – Як він працює, *добре* чи *погано*?

– Він працює *добре*.

1. Як ви говорите українською, *добре* чи *погано*? 2. Як Ганна відповідає урок, *правильно* чи *неправильно*? 3. Як говорить Марія, *голосно* чи *тихо*?
4. Як ви розумієте текст, *погано* чи *добре*? 5. Як ви говорите українською, *швидко* чи *повільно*? 6. Як вони слухають урок, *уважно* чи *неуважно*? 7. Як читає викладач, *повільно* чи *швидко*?

Exercise 22. Complete the sentences using the antonyms of the adverbs in italics.

Example: Він читає *швидко*, а я... .

Він читає *швидко*, а я читаю *повільно*.

1. Студент відповідає *голосно*, а студентка 2. Сестра говорить *швидко*, а брат 3. Аліна читає *тихо*, а Павло... . 4. Марія говорить українською *погано*, а Ганна 5. Студентка слухає урок *уважно*, а студент... . 6. Я знаю урок *добре*, а ти 7. Ви розповідаєте текст *правильно*, а вони 8. Він говорить українською *повільно*, а вона

Exercise 23. Complete the following dialogues with your own sentences.

Example: – ?

– Як Ганна читає?

– Ганна читає *тихо*.

– Ганна читає *тихо*.

1. – ... ?

– Студенти читають *швидко* і *правильно*.

2. – ... ?

– Віктор читає *повільно*.

3. – ... ?

– Вони говорять англійською *добре*.

4. – ... ?

– Павло говорить англійською *погано*.

1. Ви маєте читати лекцію.
2. Ірина має час поспілкуватися з подругою.
3. Що Ви маєте на увазі?
4. На вулиці зімно. Діти мають одягтися тепло.
5. Так. Ви маєте рацію.
6. Старший брат має приділяти більше уваги молодшому.
7. Оксана має завершити реферат.
8. Аспірант має нагоду виступити на конференції.
9. Ви маєте запам'ятати це правило.

Exercise 96. Complete the sentences, as in the example.

Example: Вони ... зустріти делегацію.

Вони мають зустріти делегацію.

1. Я ...цінувати час, особливо перед іспитом.
2. Ви...знайти нагоду поговорити про це.
3. Вона ...приготувати обід.
4. Вони ...побудувати будинок у селі.
5. Василь ...поїхати в Карпати.
6. Віра Ярославівна ..написати рецензію на дисертацію.
7. Ти... побороти страх перед іспитом.
8. Зоя ..зустріти подругу на вокзалі.
9. Рада ...затвердити це рішення.
10. Комісія ...оприлюднити результати іспитів.
11. Лікар ... призначити Вам ліки.

Exercise 97. Complete the sentences with appropriate words.

Example: Вони ... дитину.

Вони будуть мати дитину.

1. Вона ... час піти в музей.
2. Він ... причину зустрітися з товаришами.
3. Вони ... дві години погуляти по місту.
4. Ми ... нагоду привітати.
5. Ви ... задоволення послухати цей симфонічний оркестр.
6. Я ... за щастя побачитися з Вами.
7. Ти ... досвід після цього дослідження.

Exercise 98. Remember poem «Летіла птаха...»

А що росте без коріння?
Камінь росте без коріння.

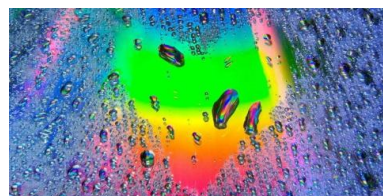
А що сходить без насіння?
Сонце сходить без насіння.

А що грає голос має?
Скрипка грає голос має.

А що плаче сліз не має?
Серце плаче сліз не має.

The Construction *У мене (у тебе, у вас, у них...)* є...

Я	У мене	Є	Ма́ма, та́то, сестра́, батькі́. Буди́нок, маши́на, велосипе́д, ...
Ти	У тебе		
Він	У нього		
Вона́	У неї́		
Ми	У нас		
Ви	У вас		
Вони́	У них		

Exercise 99. To denote possession in Ukrainian, the question in the affirmative.

Example : – У нього є родина?

– Так, у нього є родина.

(– Так, є.)

1. У нього є підручник? 2. У нього є нетбук? 3. У нього є словник?
4. У нього є сестра? 5. У нього є батькі? 6. У неї є словник? 7. У неї є конверт?
8. У неї є конспект? 9. У неї є брат? 10. У них є телевизор? 11. У них є машина?
12. У них є діти? 13. У них є друзі?

Exercise 100. Answer the questions in the affirmative.

Example: – У вас є час?

– Так, у мене є час.

(– Так, є.)

1. У вас є ручка? 2. У вас є словник? 3. У вас є зошит? 4. У вас є телефон?
5. У вас є айфон? 6. У них є брат? 7. У вас є годинник? 8. У вас є батькі? 9. У тебе є брат?
10. У тебе є плани? 11. У тебе є парасолька? 12. У тебе є гроші?
13. У тебе є звіт? 14. У тебе є сестра? 15. У тебе є друзі?

Exercise 101. Translate into Ukrainian.

1. Have you a book? 2. Have you a bag? 3. Has he a car? 4. Has he a tape-recorder?
5. Has he (any) money? 6. Has she family? 7. Have you (any) friends? 8. Have you (any) brothers?

Exercise 102. What do these people have?

1. Це Наталка.

Лáмпа стоїть на столі́.

Exercise 3. Answer the questions.

Example: – Книга лежить на столі́?

– Так, книга лежить на столі́.

1. Лáмпа стоїть на столі́?

2. Словні́к стоїть на полиці́?

3. Хло́пчик сидить на дивáні?

4. Викладач пише на до́шці?

5. Карти́на вісить на стіні́?

6. Ва́за стоїть на столі́?

Exercise 4. Complete the sentences, using the words given in brackets and the preposition.

Example: Молодь гуляє... (Турецький парк).

Молодь гуляє в Турецькому парку.

1. Лáмпа стоїть ... (стіл). 2. Хво́рий лежить ... (кімна́та). 3. Студе́нт пише ... (до́шка). 4. Ми купу́ємо пресе́у ... (кіоск). 5. Карти́на вісить ... (стіна́). 6. Кни́га лежить ... (полічка). 7. Ми живемо́ ... (Оде́са). 8. Ва́за сто́ять ... (вікно́). 9. Рефе́рат лежить ... (па́пка).

-
- Де живуть студенти?
 - Студенти живуть у гуртожитку.
 - Де лежить портфель?
 - Портфель лежить на столі.
-

Exercise 5. Answer the questions, using the words given in brackets. Write down the answers to questions 2, 4 and 5.

I. 1. Де зберігаються ваші статті? (комп'ютер) 2. Де ви берете книги? (бібліотека) 3. Де навчаються студенти? (університет) 4. Де ви живете? (місто) 5. Де ви відпочиваєте влітку? (Карпати).

II. 1. Де стояли книги? (полиця) 2. Де стоїть ваза? (стіл) 3. Де висить світлина? (стіна) 4. Де лежить ваш портфель? (стілець) 5. Де стоять автобуси? (зупинка)

Exercise 6. Where are the following objects?

Remember the use of the verbs *стояти*, *лежати* and *висіти*.

Exercise 7. Answer the questions.

1. Ваш батько працює на пошті? 2. Ваш брат працює у шпиталі? 3. Ваша сестра була на морі? 4. Улітку ваша сім'я відпочивала на курорті? 5. Ваш брат мешкає на півдні? 6. У суботу ви були на природі?

MEMORISE!

The preposition в/у		The preposition на	
в інституті	у школі	на курсі	на мітингу
в університеті	у класі	на факультеті	на виставці
в Одесі	у групі	на уроці	на екскурсії
в оселі	у клубі	на занятті	на балеті
в аптеці	у країні	на столі	на зібранні
в аудиторії	у складі	на семінарі	на півдні
в автомобілі	у справі	на іспиті	на півночі
в Ізмаїлі	у Ялті	на лекції	на заході
	у разі (чогось)	на фабриці	на сході
		на стадіоні	на вулиці
		на майдані	на вокзалі
		на заводі	на вечері

Exercise 8. Where do these people work?

1. Тарас...

2. Софія...

3. Сергій Миколо́йович...

4. Петро...

5. Вікторія Петрівна....

6. Олена Миха́йлівна...

Exercise 9. Answer the questions.

1. Де працює ваш батько? (завод)
2. Де працює ваш брат? (банк)
3. Де навчається ваша молодша сестра? (коледж)
4. Де стоїть автобус? (вулиця)
5. Де гуляють діти? (сад)
6. Де зараз сидять учні? (клас)
7. Де вони грають у футбол? (стадіон)
8. Де ви купуєте смаколики? (кав'ярня)
9. Де ви купуєте книги? (книгарня)
10. Де ви були влітку? (Єгипет)

Exercise 10. Answer the questions in the negative, using the words given in brackets.

Example: – Він працює в банку? (авіакомпанія)

– Ні, він працює *не в банку, а в авіакомпанії*.

1. Андрій працює у філармонії? (театр)
2. Його сестра працює в поліклініці? (аптека)
3. Їхній батько працює в банку? (школа)
4. Учора ви були в басейні? (морі)
5. Андрій був на роботі? (банк)

MEMORISE!

Шафа – у шафі
Валіза – у валізі
Підлога – на підлозі
На розі (вулиці Хрещатик)

море – на морі
ліс – у лісі
стоянка – на стоянці
гараж – у гаражі

Exercise 11. Answer the questions.

1. Діти грають на вулиці чи в саду?
2. Вони гуляють у лісі чи в парку?
3. Сорочки лежать у валізі чи в шафі?
4. Машина стоїть у гаражі чи на стоянці?
4. Друзі зустрілися на розі вулиці Хрещатик чи на вулиці Франка?

Exercise 12. Answer the questions.

1. Де Ви були влітку? (Чехія чи Данія)
2. Де лежать речі? (шафа чи валіза)
3. Де лежать книги? (поліція чи шафа)
4. Де ви були в неділю? (ліс чи море).
5. Де Ви поклали валізу? (підлога чи крісло).

	Nominative	Ending	Prepositional	Ending
Masculine	санаторі й	-ій	у санаторі ї	-її
Feminine	аудиторі я лекці я	-ія	в аудиторі ї на лекці ї	
Neuter	міст о	-о	у міст і	-і

Exercise 13. Make up sentences, as in the model, and write them down.

Example: Рим – Італія

Рим знаходиться в Італії.

1. Коли народився Василь? 2. Коли він пішов до школи? 3. Коли він закінчив школу? 4. Коли їхня сім'я переїхала до Києва? 5. Коли Василь закінчить університет?

Exercise 76. A. Tell about yourself by answering these questions.

1. Якого ви року народження? 2. Коли ви пішли до школи та коли закінчили її? 3. Коли почали працювати? 4. У якому році ви вступили до університету? 5. Коли почали вивчати українську мову?

B. Write down your story

– Коли ми можемо поговорити?	до роботи
– Ми можемо поговорити?	під час роботи
	після роботи.

Exercise 77. Make up sentences antonymous to those below.

Example: Студент прийшов після дзвінка.

Студент прийшов до дзвінка.

1. Я читаю газети до сніданку. 2. Ми дивилися телевізор після вечіри.
3. Батько читає газети після роботи. 4. Я не бачив його після іспиту. 5. Я повинен пити ліки після обіду. 6. Андрій зайшов до аудиторії після дзвінка.

Котра година?

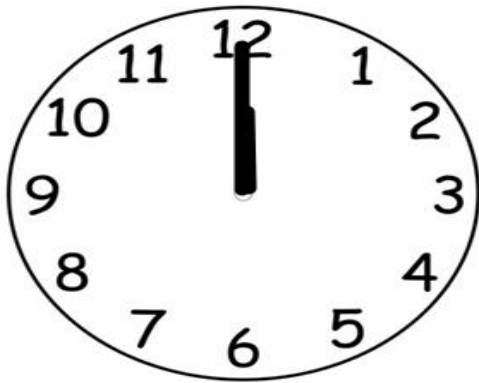
To determine the time in Ukrainian language there are used ordinal numbers. Answering the question ‘(at) What time?’ it is used the preposition о, (об): *засідання відбудеться о п'ятнадцятій годині*. The meeting will be at three o'clock.

The quantity of minutes is given in cardinal numbers: *відхід поїзда о дев'ятнадцятій годині двадцять п'ять хвилин*. The train leaves at 19:25.

While answering the question ‘What is the time?’, to identify the time up to 30 minutes there is used the preposition на, from 30 minutes to 59 there is used preposition до, за: *п'ятнадцять (чверть) (хвилин) на шосту (годину)*; 15 (quarter) past five, *пів на сьому (годину)*; half past six. *п'ятнадцять (чверть) до сьомої, за п'ятнадцять (чверть) сьома*; quarter to seven.

– Скільки часу він був в університеті?
– Він був в університеті з ранку до вечора.
– Він був в університеті з одинадцятої години ранку до п'ятої години вечора.

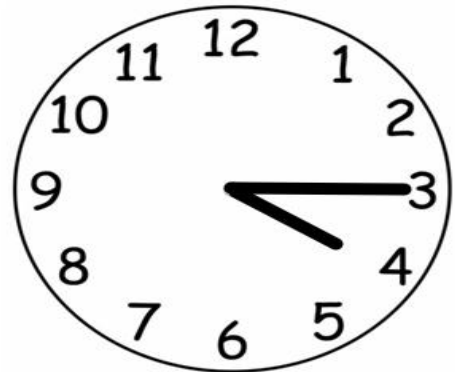
Exercise 78. Read and write down the time.

12.00 – двана́дцята годі́на

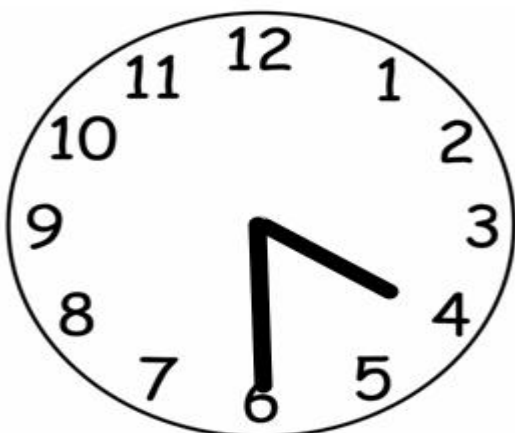
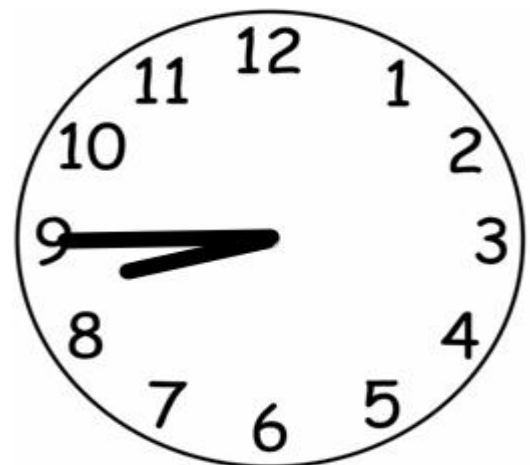
16.15 – ші́стнадцята годі́на
хви́лин;
п'ятна́дцять хви́лін на п'яту;
чверть на п'яту

п'ятна́дцять

10.07 – де́сята годі́на чо́тири хви́лини;
чо́тири хви́лини на одина́дцят

20.45 – два́дцята годі́на со́рок п'ять
хви́лін;
за п'ятна́дцять хви́лін дев'я́та;
за чверть дев'я́та

16.30 – пів (о́ пів) на п'яту (сі́мнадцят)

5. Позавчора ми були на концерті. Позавчора ми ходили на концерт.

Exercise 8. Replace the verb *ходити* by the verb *бути*. Change the case of the nouns following the verb.

Example: Він ходів у клуб.

Він був у клубі.

1. Учора ми ходили на вечір української пісні. 2. Учора моя сестра ходила в консерваторію. 3. Мій друг ходив у музей. 4. Вранці вона ходила на пошту. 5. Петро ходив у бібліотеку. 6. У суботу вони ходили в ресторан.

Exercise 9. Do the exercise.

Example: Учора він ходив в Український театр.

Учора він був в Українському театрі.

1. Позавчора Тарас ходив на студентський вечір. 2. У суботу моя подруга ходила в оперний театр. 3. Учора я ходив у книжковий магазин. 4. Сьогодні вранці ми ходили на цікаву лекцію. 5. Сьогодні Ганна ходила в університет. 6. Позавчора ми ходили в дельфінарії.

Exercise 10. Replace the verb *бути* by *ходити*.

Example: Учора ввечері він був у театрі.

Учора ввечері він ходив до театру.

1. Нещодавно ми були в історичному музеї. 2. У неділю ми були на Хрещатику. 3. Позавчора мої друзі були в Києво-Печерській лаврі. 4. У суботу мої батьки були в Українському театрі. 5. Учора Марійка була в університеті. 6. Сьогодні мій друг був у книжковому магазині.

Exercise 11. Answer the questions.

Example: Що ви робили вранці? (бібліотека)

Вранці я ходила в бібліотеку.

1. Що ви робили вчора ввечері? (концерт) 2. Що ви робили в суботу? (басейн) 3. Що робив Петро в неділю? (стадіон) 4. Що робила Марія після лекції? (бібліотека) 5. Що робили ваші друзі в суботу? (ресторан)

Exercise 12. Answer the questions. Write down the answers.

Example: Де ти був? (виставка)

Я ходив на виставку.

1. Де він був учора? (клуб) 2. Де була Марійка? (їдальня) 3. Де ви були в суботу? (цирк) 4. Де була вранці ваша сестра? (поліклініка) 5. Де були ваші друзі в неділю? (консерваторія)

Exercise 13. Use the verb *ходити* in the past tense.

1. – Куді ви ... в суботу?

– Я ... у клуб на вечір.

– А ваші друзі теж ... на вечір?

– Ні, вони не

2. – Ви хочете подивитися новий фільм?

- Ні, я вже бачив його. Я ... дивітисся цей фільм учора.
- А Ганна бачила цей фільм?
- Так, вона теж ... зі мною.
- 3. – Куді ти ... вчора ввечері?
- Я ... в театр. А ти?
- А я ... у гості.

The Verb *nitú*. The Future Tense

З́араз я йду в художню галерею.

З́автра я під́у в художню галерею.

Exercise 14. Use the verb *nitú* in the future tense.

1. З́автра мій молодший брат ... в зоопарк.
2. У суботу ми ... на виставку.
3. З́автра мої друзі ... на море.
4. Сьогодні після обіду¹ я ... в книжковий магазин.
5. Післязавтра вона ... в клуб на вечір.
6. З́автра ми ... на каток.
7. Увечері батькі ... в кіно.

Exercise 15. Replace the present tense verbs by future tense ones. Use the words *з́автра*, *післязавтра*, *сьогодні ввечері*, *в неділю*, etc.

Example: Ми йдемо в кіно.

Сьогодні ввечері ми підемо в кіно.

1. Ми йдемо до театру.
2. Студенти йдуть у комп'ютерний клас.
3. Петро йде в книгарню²
4. Він іде в зоопарк.
5. Ми йдемо в бібліотеку.
6. Я йду в гості.

Exercise 16. Use the required forms of the verb *nitú*.

1. – Куді ... з́автра ваші друзі?
 - Вони говорили, що ... в дельфінарії.
 - А ви теж ... в дельфінарії?
 - Ні, я не ..., тому що буду зайнятий.
2. – Що буде робити Михайло в неділю?

¹Після обіду – after dinner.

Past tense verbs are formed from the infinitive stem by means of the suffix *-в-, л.*

Поїхати – поїха + в – поїхав – поїхала – поїхало.

Показати – показá + в – показáв – показáла – показáло.

Познайо́мити – познайо́ми + в – познайо́мив – познайо́мила – познайо́милó.

Запросіти – за́просі + в – за́просі́в – за́просі́ла – за́просі́ло.

Придба́ти – придба́ + в – придба́в – придба́ла – придба́ло.

Подарува́ти – подарува́ + в – подарува́в – подарува́ла – подарува́ло.

Отрима́ти – отримá + в – отримáв – отримáла – отримáло.

Exercise 22. Use the verb *їздити* in the past tense.

1. Улітку мій товариш ... на батьківщину.
2. Торік я ... у Карпати.
3. Нещодавно моя сестра ... до Варшави.
4. У серпні мої батькі ... в санаторій.
5. У неділю вона ... в село.
6. Учора ми з братом ... в зоопарк.

Exercise 23. Answer the questions, using the words given on the right.

Example: – Ви їздили до стадіону на метрo?

– Ні, ми їздили туди на автобусі.

1. Ви їздили на дачу на машині?
2. Ви їздили на екскурсію на метрo?
3. Ти їздив у лікарню на таксі?
4. Ти їздив у село на поїзді?
5. Ви їздили до Львова на машині?

автобус

таксі

автобус

трамвай

мотоцикл

поїзд

Exercise 24. Answer the questions, using the words given in brackets.

Example: – Куди ти їздив учора? (зоопарк)

– Учора я їздив у зоопарк.

– На чому (як) ти їздив туди? (автобус)

– Я їздив туди на автобусі.

1. – Куди ви їздили вчора? (стадіон)
– На чому ви їздили туди? (машіна)
2. – Куди ви їздили вчора? (музей)
– На чому ви їздили туди? (трамвай)
3. – Куди ви їздили в неділю? (село)
– На чому ви туди їздили? (велосипед)
4. – Куди нещодавно їздив Олég? (Львів)

- На чо́му він ї́здив туди́? (пої́зд)
- 5. – Куди́ ї́здили вчо́ра ці студенти́? (Трускаве́ць)
- На чо́му вони́ ї́здили туди́? (авто́бус)

Улі́тку я ї́здив до Пра́ги.
Улі́тку я був у Пра́зі.

– Куди́ ви ї́здили влі́тку?
– Де ви були́ влі́тку?

Exercise 25. Make up the questions to which the following sentences are the answers.

1. Улі́тку на́ша роді́на була́ в Оде́сі. Улі́тку на́ша роді́на ї́здила до Оде́си. 2. У се́рпні я був у Ки́єві. У се́рпні я ї́здив до Ки́єва. 3. Учора́ ми ї́здили на стадіо́н. Учора́ ми були́ на стадіо́ні. 4. Нещода́вно Макси́м ї́здив до Оде́си. Нещода́вно Макси́м був в Оде́сі. 5. То́рік Га́нна була́ на ба́тьківщині. То́рік Га́нна ї́здила на ба́тьківщину.

Exercise 26. Replace the verb *ї́здити* by *бу́ти*. Change the case of the nouns which follow the verb.

Example: Улі́тку я ї́здив на Ба́тьківщину.

Улі́тку я був на Ба́тьківщині.

1. Сьо́годні вранці́ я ї́здив у ліка́рню. 2. Учора́ мої́ друзі́ ї́здили до лісу. 3. У неде́лю ми ї́здили на да́чу. 4. То́рік мій бра́т ї́здив до Інді́ї. 5. Улі́тку Петро́ і Га́нна ї́здили в Ташке́нт. 6. У се́рпні моя́ сестра́ ї́здила до Болга́рії.

Exercise 27. Replace the verb *бу́ти* by *ї́здити*.

Example: – Улі́тку він був в А́нглиї.

– Улі́тку він ї́здив до А́нглиї.

1. Улі́тку я бу́в у Фра́нції. 2. То́рік я був у Фінля́ндії. 3. Цьо́го ро́ку вона́ була́ в Ри́мі. 4. Мину́лого міся́ця мій това́риш був в Іта́лії. 5. Нещода́вно вони́ були́ в Пари́жі. 6. Улі́тку вона́ була́ на ба́тьківщині. 7. У лі́пні ми були́ в Болга́рії. 8. У се́рпні на́ші студенти́ були́ в Софії́.

Exercise 28. Answer the questions. Write the answer.

Example: – Де ти був улі́тку? (село́)

– Улі́тку я ї́здив у село́.

1. Де були́ ва́ші ба́тькі влі́тку? (санато́рій) 2. Де була́ ва́ша сестра́ в лі́пні? (Самарка́нд) 3. Де ви були́ влі́тку? (пра́ктика) 4. Де була́ ва́ша роді́на в субо́ту? (да́ча) 5. Де ви були́ в неде́лю? (екссу́рсія) 6. Де ти був у вівто́рок? (спортза́л)

Exercise 29. Use the verb *ї́хати* or *ї́здити* in the required form.

1. – Куди́ ви ... за́раз?

– Ми ... додо́му.

– Ви були́ на мо́рі?

Exercise 7. Answer the question. Write down the answers.

Example: – Чому ви не були вчора на стадіоні?

– Я не був учора на стадіоні, *тому що* в мене боліла нога.

1. Чому він не був на лекції?
2. Чому ви не купили цей підручник?
3. Чому вони пізно повернулися додому?
4. Чому ти не зателефонував мені вчора?
5. Чому вона погано склала іспит?
6. Чому ти не був у клубі?

Exercise 8. Answer the question.

1. Чому він не піше зараз?
2. Чому вона так погано читає?
3. Чому ви не були вчора на уроці?
4. Чому ви мені не зателефонували?
5. Чому вона не хоче йти в кіно?
6. Чому він не хоче гуляти. Чому він сьогодні такий сумний?
8. Чому вона сьогодні така весела?

Exercise 9. Complete the sentences in writing.

1. Учора він не був у басейні, *тому що*
2. Учора він не був в університеті, *тому*
3. Він погано розмовляє українською, *тому що*
4. Він погано склав іспити, *тому*
5. Ми вивчаємо українську мову тільки місяць, *тому*
6. Він добре розмовляє французькою, *тому що*
7. Вона дуже любить балет, *тому*
8. Учора він не пішов у театр, *тому що*

Complex Sentences Containing the Conjunctions *якщо, якби*

Якщо завтра буде добра погода, ми поїдемо на дачу.
Я додам його в друзі, **якщо** знайду його сторінку у фейсбуці.

Якби я вміла вишивать,

Вішила б я на небі зорі,

Щоб тобі подарувать...

(Українська народна пісня).

Exercise 10. Replace the simple sentence by complex ones, using the conjunction *якщо*

Example: У неділю буде гарна погода. Ми поїдемо в село.

Якщо в неділю буде гарна погода, ми поїдемо в село.

1. Ви приїдете до мене. Я покажу вам свою бібліотеку.
2. Ти даси мені книгу сьогодні. Я поверну її через два дні.
3. Ви хочете вивчати українську мову. Я допоможу вам.
4. Увечері ти будеш дома. Я зателефоную тобі.
5. Сьогодні ми підемо в кіно. Ми рано закінчимо працювати.
6. Ми поїдемо на вокзал зустрічати сестру. Вона пришле телеграму.
7. Ми не підемо в басейн. Завтра буде холодно.

Exercise 11. Answer the question.

Що ви будете робити в неділю, якщо буде хороша погода? 2. Що ви будете робити, якщо буде дощ? 3. Що ти будеш робити ввечері, якщо в тебе буде вільний час? 4. Що ви будете робити, якщо у вас буде зайвий квиток у театр? 5. Що ви будете робити сьогодні ввечері, якщо у вас завтра буде іспит?

Exercise 12. Complete the sentences in writing.

1. Якщо ввечері буде дощ, 2. Якщо завтра буде екскурсія,
3. Якщо ви прийдете до нас, 4. Якщо мій друг поїде до Києва,
5. Якщо я куплю цю книгу, 6. Якщо у вас буде нагода, 7. Якщо у мене буде зайвий квиток на концерт, 8. Якщо ви матимете час... .

Exercise 13. Complete the sentences.

1. Я допоможу тобі, якщо 2. Він дасть мені диск, якщо 3. Вона прийде до нас завтра, якщо 4. Увечері ми підемо на море, якщо 5. Я напишу всім рецензію, якщо 6. Я зустріню тебе на вокзалі, якщо 7. Я приділю вам час, якщо

Exercise 14. Complete the sentences in writing.

Example: Якщо ви хочете добре скласти іспити, ...

Якщо ви хочете добре скласти іспити, вам треба багато читати.

1. Якщо ви хочете добре говорити українською, 2. Якщо ви хочете піти в театр, 3. Якщо ви хочете добре відпочити в неділю, 4. Якщо ви хочете послухати музику, 5. Якщо ви не знаєте слово, 6. Якщо ви погано себе почуваете, 7. Якщо ви хочете поїхати у подорож,

Exercise 15. Answer the question.

1. Що потрібно робити, якщо ви хворі? 2. Куді треба піти, якщо ви себе погано почуваете? 3. Куді треба звернутися, якщо у вас немає потрібної інформації? 4. Куді треба піти, якщо ви хочете купити костюм? 5. Куді треба піти, якщо ви хочете купити комп'ютер? 6. Куді можна піти ввечері, якщо у вас є вільний час? 7. Куді можна поїхати, якщо у вас канікули? 8. Куді можна поїхати, якщо в неділю буде хороша погода?

Exercise 16. Replace the simple sentence by complex ones, using the conjunction *коли, якщо, тому що, тому*.

Якби в мене був талант, я став би художником.

Remember that clauses introduced by the conjunction *якби* express unreal condition. In such clauses the verb takes the form of the past tense, as it does in the main clause.

Все шукáтиму зírку провídну,
Яснú влáдарку тёмних ночéй.
Так! Я бúду крízь сльóзи смія́тись,

Сéред лiха спiвáти пiснi,
Без надiї такi сподiвáтись,
Бúду жiти! – Геть дúми сумнi!

Thoughts away, you heavy clouds of
autumn!
For now springtime comes, a gleam with
gold!
Shall thus in grief and wailing for ill-
fortune
All the tale of my young years be told?

No, I want to smile through tears and
weeping,
Sing my songs where evil holds its sway,

And those burning tears shall melt,
dissolving
All that mighty crust of ice away.
Maybe blossoms will come up, unfolding
Singing springtime too for me, some day.

Up the flinty steep and craggy mountain
A weighty ponderous boulder I shall raise,
And bearing this dread burden, a
resounding
Song I'll sing, a song of joyous praise.

Contra spem spero

Hopeless, a steadfast hope forever
keeping,
I want to live! You thoughts of grief,
away!

On poor sad fallow land unused to tilling
I'll sow blossoms, brilliant in hue,
I'll sow blossoms where the frost lies,
chilling,
I'll pour bitter tears on them as due.

In the long dark ever-viewless night-time
Not one instant shall I close my eyes,
I'll seek ever for the star to guide me,
She that reigns bright mistress of dark
skies.

Yes, I'll smile, indeed, through tears
and weeping
Sing my songs where evil holds its sway,
Hopeless, a steadfast hope forever
keeping,
I shall live! You thoughts of grief, away!

Vocabulary

Письмéнниця – writer
Перекладáч – translator
Культúрний дiяч – cultural figure
Поéзия – poetry
Лiрика – lyrics
Éпос – epic
Прóза – prose
Публiцистика – publicist
Сфéра фольклорiстики – folklore studies
Брáти úчасть – participate

Почáти – to begin
Рáно – early
Лiтератúрна дiяльнiсть – literary activity
Пожвáвитися – perk
Переiхати – to leave
Отóчення – environment
Увiйшла – came in
Збiрка – collection
Видáння – edition
Надрукована – printed

Мико́ла Леонто́вич (Nikolay Leontovich)

Мико́ла Леонто́вич – видатний музичний діяч, оди́н із засно́вників украї́нської націона́льної компо́зиторської шко́ли, а́втор найпопуля́рнішої обро́бки «Ще́дрик», відомо́ї на весь сві́т як «Choral of Bells» (укр. *Коля́дка дзвони́в*).

Усі́ чле́ни сім'ї Леонто́вичів були́ ті́сно пов'язані з му́зикою. Від них ю́ний компо́зитор і пере́йняв лю́бов до не́ї. Мико́ла Дми́трович захо́плювався обро́бкою коза́цьких пісе́нь. Опублікува́в він по́над 200 творі́в, се́ред яких "Ще́дрик", "Дуда́рик". Леонто́вич за сіме́йною тради́цією пови́нен був ста́ти свяще́ником – так бажа́ли його́ батькі́. Тому́ він закінчи́в духо́вну се́міна́рію. Проте́ пі́сля закінче́ння се́міна́рії М. Леонто́вич відмо́вився від духо́вного са́ну й кі́лька ро́ків працюва́в виклада́чем. Він ча́сто органі́зував ра́зом зі свої́ми учня́ми літе́ратурно-музичні ве́чори. Найяскра́віший твір Леонто́вича – "Ще́дрик". Упе́рше ця компо́зиція була́ ві́світлена у вико́нанні хо́ру Ки́ївського уніве́рситету. По́тім він був презенто́ваний на конце́рти в Нью-Йо́рку, а зго́дом у всьому́ сві́ті.

Поме́р компо́зитор від руки́ аге́нта ВНК, коли́ перебува́в у сво́го ба́тька в се́лі.

Vocabulary

Видатний –
outstanding
Діяч – leader
Засно́вник – founder
Компо́зиція –
composition
А́втор – author
Відомий – known
Захо́плюватися –
admire

Пі́сня – song
Опубліко́увати – publish
Свяще́ник – priest
Се́міна́рія – seminary
Духо́вний – spiritual
За́кінчити – finish
Відмо́витись – refuse
Органи́зувати – organize
Упе́рше – for the first time

Хо́р – choir
Презенто́увати – present
Конце́рт – concert
Помира́ти – to die
Рука́ – hand
Аге́нт – agent
Село́ – village
Обро́бляти – process
Коза́цький – cossack

Щедрик

(М. Леонтович)

Щедрик щедрик, щедрівочка,
прилетіла ластівочка,
стала собі щебетати,
господаря викликати:
«Вийди, вийди, господарю,
подивися на кошару,
там овечки покотились,
а ягнички народились.
В тебе товар весь хороший,
будеш мати мірку грошей,
В тебе товар весь хороший,
будеш мати мірку грошей,
хоч не грошей, то полова:
в тебе жінка чорноброва.»
Щедрик щедрик, щедрівочка,
прилетіла ластівочка.

Carol of the Bells

(M. Leontovich)

Hark how the bells,
sweet silver bells,
all seem to say,
throw cares away
Christmas is here,
bringing good cheer,
to young and old,
meek and the bold,
Ding dong ding dong
that is their song
with joyful ring
all caroling
One seems to hear
words of good cheer
from everywhere
filling the air

Oh how they pound,
raising the sound,
o'er hill and dale,
telling their tale,
Gaily they ring
while people sing
songs of good cheer,
Christmas is here,
Merry, merry, merry, merry
Christmas,
Merry, merry, merry, merry
Christmas,
On on they send,
on without end,
their joyful tone
to every home
Ding dong ding: dong!

Володі́мир Монома́х Vladimir Monomakh

Володі́мир Монома́х народи́вся 1053 ро́ку, здо́був до́бру осві́ту, дитя́чі ро́ки про́вів у прикордо́нному Перея́славі, де кня́жив його́ ба́тько пі́сля сме́рті Яросла́ва. У той час то́чилися війни з то́рками і розпо́чалися на́пади по́ловців. Перея́слав найба́льше зазнава́в набі́ги кочовни́ків. Кня́жич із ю́них літ брав у́часть у бі́твах та похóдах на степови́ків. Уже в п'ятна́дцять ро́ків він би́вся у скла́ді ру́ського війська́ з по́ловцями на А́льті а з 1078 ро́ку, отри́мав Черні́гівське кня́зівство і Смоле́нську зе́млю. Володі́миру до́водилося допомага́ти ба́тькові в його́ боротьбі́ з вну́трішні́ми і зо́внішні́ми ворога́ми, він брав у́часть у похóдах про́ти по́ловців, допомага́в поля́кам у війні́ з че́хами, викóнував диплома́тичні дору́чення кня́зя Все́волода Яросла́вовича. Пі́сля сме́рті ба́тька Володі́мир Монома́х поверну́вся до Перея́слава. Упродо́вж 1094-1096 рр. він зі своєю́ дружи́ною ві́тіснив по́ловців за ме́жі Русі́, організува́в і зді́йснив перемо́жні похóди об'є́днаних військ ру́ських кня́зів про́ти по́ловців. Ру́ські війська́ дохо́дили аж до Азо́вського мо́ря і так заля́кали степови́ків, що ті відкочува́ли в степі́ Півде́нного Ура́лу. 1097 ро́ку Володі́мир ініціюва́в Любе́цький з'їзд кня́зів, який запрова́див во́тчинний спадко́вий прінцип володі́ння зе́млями і кня́зівствами: “Хай ко́жен трима́є о́тчину свою́ і не зазіха́є на зе́млі оди́н одно́го”. Святопо́лк, вели́кий кня́зь ки́ївський, та кня́зі перея́славський Володі́мир Монома́х, смоле́нський Дави́д Святосла́вич, черні́гівський Оле́г Святосла́вич, володі́мир-воли́нський Дави́д Ігорович, теребовельський Васи́лько Ростисла́вич домо́вилися припини́ти міжусóбиці, протé кня́зі порóшували любе́цькі домо́вленості.

Vocabulary

Народи́вся – was born
Здо́був – got
Осві́та – education
Про́вів – has spent
Ба́тько – father
Точи́лися – were out
Вели́ке – great
Набі́ги – raids

Отри́мав – got it
Кня́зівство – principality
Брав у́часть – participated
Бі́твах – battles
Об'є́днував – united
Похóди – hike
Колони́сти – colonists
Заля́кали – intimidated

Ініціюва́в – initiated
З'їзд – congress
Міжусóбиці – civil strife
Ко́жен – everyone
О́тчину – the stepfather
Трима́є – holds

Ярослав Мудрий Jaroslav the Wise

Ярослав Мудрий, великий князь Київський, син Володимира I. Призначений своїм батьком правити в Новгороді, він став Київським князем, одержавши перемогу над своїм старшим братом Святополком, спадкоємцем Володимира I.

Будучи проникливим державним діячем, він зміцнив могутність і престиж Київської Русі. Він відвоював Західну Галичину в поляків (які одержали її за підтримки Святополка), розгромив (1036) печенігів (войовничих кочівників) і придушив повстання литовських і фінських племен. У 1043 р. він організував останню

російську антитурецьку кампанію.

Його внутрішню політику характеризує підтримка освіти, складання зводів законів, спорудження величних будинків і церков, включаючи відомий Софіївський собор, і заснування (1039) патріархату в Києві. Ярослав тісно контактував з європейськими династіями; його дочки були одружені з Гарольдом III у Норвегії, Андрієм I в Угорщині та Генріхом I у Франції.

Перед смертю Ярослав розділив державу між трьома спадкоємцями, призначивши старшого, Ізяслава, великим князем Київським. Іншим було наказано підкорятися Ізяславу, як вони підкорялися своєму батькові, але це стало причиною громадянської війни.

Vocabulary

Великий – grand

Князь – prince

Призначений – designed

Правити – rule

Одержати – received

Спадкоємець – successor

Проникливий – perceptive

Зміцнити – to strengthen

Могутність – power

Відвоювати – regained

Повстання – rebellion

Спорудження – building

Розгромив – defeated

Кочівники – nomads

Придушити повстання –
suppress rebellion

Заснування – foundation

Династія – dynasty

Призначити – appoint

Держава – kingdom

Підкорятися – obey

Діяч – statesman

Причина – reason